

EGZAMIN WSTĘPNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

- Wpisz swój kod na pierwszej stronie w górnym prawym rogu.
- Zadań jest 45.
- Na wykonanie wszystkich masz 2 i pół godziny.
- Staraj się pisać bardzo czytelnie.
- Nie używaj korektora, tylko po prostu skreślaj lub poprawiaj (oczywiście czytelnie).
- Gdybyś nie potrafił/a wykonać jakiegoś zadania lub jego części, nie załamuj się i nie rezygnuj ze zrobienia reszty (ostatecznie Sokrates przeszedł do historii, mimo iż twierdził, że nic nie wie).

•

A TERAZ PIERWSZE POLECENIE:

Przeczytaj uważnie pierwszy tekst (a potem następne) i wykonaj wszystkie zadania umieszczone po tekście. Każde polecenie zrealizuj najdokładniej, jak potrafisz, ale pamiętaj, że ważne jest precyzyjne wykonanie całego polecenia.

TEKST I

W czasie, gdy w bibliotekach rzymskich gromadzono dokumenty papirusowe i pergaminowe, w dalekich Chinach wynaleziono papier. Ale jeszcze prawie tysiąc lat musiało minąć, nim ten nowy materiał dotarł do Europy. W Państwie Środka, gdzie literatura kwitła już trzy tysiące lat p.n.e., pisano głównie na

tabliczkach bambusowych lub drewnianych. Dopiero po wielkim pożarze ksiąg w III w. p.n.e. zaczęto używać jedwabiu, na którym Chińczycy pisali laseczką bambusową lub pędzelkiem z wielbłądziej sierści. Wkrótce jednak cudowny wynalazek sprawił, że udało się z kory drzewnej, włókien roślinnych, konopi, starych gałęzi i zdartych sieci rybackich sporządzić papkę, z której zdołano wyprodukować papier. Z surowców niemal bez wartości powstał cenny materiał piśmienniczy niepokalanej białości. Tego niesłychanie doniosłego wynalazku dokonać miał w I w. n.e. urzędnik Tsai Lun. Cesarz Ho Ti nadał mu za to szlachectwo i mianował ministrem rolnictwa. Następne pokolenia czciły wynalazcę jak bóstwo i składały mu ofiary. Z papieru.

Produkcja papieru pozostawała długi czas chińską tajemnicą, ale karawany zdążające dawnymi traktami jedwabnymi przenosiły ten cenny produkt do Indii, Persji, Egiptu i Syrii. Wydarzeniem przełomowym w dziejach papiernictwa była jednak bitwa pod Samarkandą, w której Arabowie pobili Chińczyków, biorąc jeńców. Znaleźli się wśród nich papiernicy, którzy w Samarkandzie zaczęli wyrabiać papier. Arabowie – naród poetów, lekarzy, astrologów i kupców – od dawna już szukali materiału piśmienniczego tańszego i praktyczniejszego niż pergamin, zrozumieli więc, z jakim bogactwem mają do czynienia.

Dzięki kupcom papier od końca VIII wieku rozpowszechnił się w całym imperium arabskim, docierając nawet do Hiszpanii. Musiał jednak walczyć w krajach europejskich z niechęcią i uprzedzeniami, które długo przeszkadzały w rozpowszechnieniu go. Jego przeciwnikami byli zwłaszcza księża i zakonnicy, którzy brzydzili się produktem cywilizacji muzułmańskiej i woleli iluminować (ozdabiać) gładką i błyszczącą powierzchnię pergaminu niż blade lico nietrwałego papieru, wytworzonego – o zgrozo! – ze starych gałęzi. O papierze ze starych szmat wyrażano się z pogardą. Jeszcze na początku XIV w. uważano, że jedynym materiałem nadającym się do dokumentów archiwalnych jest pergamin.

(na podstawie „Opowieści o rzeczach powszednich” Władysława Kopalińskiego)

ZADANIE 1

Z akapitu pierwszego wypisz wszystko, na czym pisali starożytni Rzymianie, oraz wszystko, czego używali Chińczycy przed wynalezieniem papieru.

Rzymianie _____

Chińczycy _____

ZADANIE 2

Podaj jednym słowem, czego dotyczy określenie Państwo Środka.

ZADANIE 3

Napisz, czy zwrot „literatura kwitła” ma znaczenie dosłowne, czy metaforyczne, oraz wyjaśnij, co ten zwrot oznacza.

ZADANIE 4

Napisz, czy epitet zawarty w wyrażeniu „cudowny wynalazek” jest informacją, czy opinią.

ZADANIE 5

Podaj jednym słowem, czego dotyczy sformułowanie „cenny materiał piśmienniczy niepokalanej białości”. Wyjaśnij też, co oznacza trzeci przymiotnik zawarty w tym sformułowaniu.

1. _____

2. _____

ZADANIE 6

Wymyśl i opisz wygląd ofiary zrobionej z papieru, którą mógłby zostać uczczony wynalazca papieru. Wyjaśnij też, czemu mogła ona wyglądać właśnie tak. Dokładny opis i wyjaśnienie musisz zmieścić w czterech zdaniach.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

ZADANIE 7

Wymień w mianowniku wszystkie surowce wykorzystane do wyrobu papieru.

ZADANIE 8

Z akapitu drugiego wypisz słowa spokrewnione z rzeczownikiem „papier”, po czym utwórz spokrewnione z nim dwa przymiotniki.

słowa spokrewnione _____
spokrewnione przymiotniki _____

ZADANIE 9

Na podstawie akapitu trzeciego napisz – za każdym razem jednym słowem – gdzie w Europie papier pojawił się po raz pierwszy i za sprawą jakiego narodu.

1. _____ 2. _____

ZADANIE 10

Podaj jednym słowem nazwę religii wyznawanej przez muzułmanów.

ZADANIE 11

Napisz własnymi słowami trzy powody, dla których księża i zakonnicy brzydzili się papierem.

1. _____
2. _____
3. _____

ZADANIE 12

Podaj dokładną nazwę części mowy, jaką w akapicie trzecim jest słowo, które zamyka drugie zdanie, oraz słowo, które otwiera zdanie trzecie. Napisz też, czego te słowa dotyczą i w jakim przypadku każde z nich zostało użyte w tekście.

1. _____
2. _____
3. _____

ZADANIE 13

Wyjaśnij krótko, co to jest synonim, po czym napisz, czy słowo „materiał” padające w ostatnim zdaniu tekstu jest synonimem tkaniny. Swoją odpowiedź uzasadnij.

synonim _____
materiał _____

ZADANIE 14

Eksklamacja to inna nazwa wykrzyknienia, które służy do wyrażenia emocji. Zacytuj eksklamację, jaka pojawia się w akapicie trzecim.

TEKST II

Od około 600 roku p.n.e. zaczęto pisać piórami z ptasich skrzydeł, wykorzystując ptasie lotki ze ściętą dutką maczane w atramencie. Najlepsze były pióra gęsie, ale używano również łabędzich i indyckich. Krucze wykorzystywano do pisania bardzo cienkich liter i do rysunków.

Ptasie pióra były narzędziem pisarskim aż do połowy XIX wieku, kiedy to pojawiło się pióro wieczne. W 1884 roku opatentował je młody Amerykanin Lewis Waterman.

Możliwość masowej produkcji przyrządów do pisania pojawiła się niemal 40 lat później, gdy dziennikarz Laszlo Bíró stworzył pióro kulkowe, czyli długopis. Zrobił to z czystej frustracji, mając dość pióra z wiecznie wysychającą stalówką, a także podstępnie spływających z niej kleksów. Zauważył, że farba wykorzystywana do drukowania gazet schnie szybciej niż atrament, zaczął więc zastanawiać się, jak sprawić, aby pióro w bardziej kontrolowany sposób uwalniało lepszy rodzaj tuszu. W końcu wymyślił, że tusz na papierze optymalnie rozprowadzałaby metalowa kulka umieszczona w małym otworze na czubku pióra. Pióro kulkowe zostało opatentowane w 1938 roku w Argentynie. Wkrótce potem wzór nadający się do masowej produkcji stworzył Marcel Bich. Długopis Bic stał się bestsellerem – sprzedaje się w 10 milionach egzemplarzy dziennie na całym świecie!

(na podstawie „Kocie furtki i pułapki na myszy. Skąd się wzięły zwyczajne (i niezwykle) przedmioty w naszym życiu?” Harry’ego Oliviera)

ZADANIE 15

Z pierwszego zdania wypisz imiesłów przysłówkowy współczesny i podaj bezokolicznik, od którego imiesłów ten został utworzony.

imiesłów _____ bezokolicznik _____

ZADANIE 16

Wymień w mianowniku liczby pojedynczej wszystkie ptaki, których pióra były wykorzystywane do pisania.

ZADANIE 17

Napisz, czy słowo „litera” jest nazwą znaku graficznego, czy dźwiękowego.

ZADANIE 18

Napisz cyframi, ile stuleci pisano piórami z ptasich skrzydeł oraz ile lat temu opatentowane zostało pióro wieczne.

1. _____ 2. _____

ZADANIE 19

Napisz, jaką częścią mowy jest słowo „wiecznie” oraz z jakim rzeczownikiem jest ono spokrewnione. Podaj też wyraz, od którego utworzono rzeczownik „stalówka”.

1. _____

2. _____

ZADANIE 20

Podaj cyfrą, z ilu członów składa się trzecie zdanie drugiego akapitu. Napisz też – tym razem słownie – który z członów jest zdaniem współrzędnie złożonym wynikowym, a który z członów to zdanie podrzędnie złożone okolicznikowe celu.

liczba członów _____ zdanie wynikowe _____

zdanie podrzędnie złożone okolicznikowe celu _____

ZADANIE 21

Podaj synonim długopisu użyty w tekście i napisz, kim z zawodu był jego wynalazca oraz czemu jego zawód pomógł mu wymyśleć długopis.

1. synonim _____

2. _____

ZADANIE 22

Podaj przymiotnik oraz bezokolicznik, z którymi spokrewnione jest złożenie *długopis*.

przymiotnik _____ bezokolicznik _____

ZADANIE 23

Wyjaśnij, co oznaczają słowa: *frustracja*, *optymalnie* oraz *bestseller*.

1. _____

2. _____

3. _____

ZADANIE 24

Napisz pełnym zdaniem, ile lat przed II wojną światową opatentowany został długopis.

ZADANIE 25

Napisz pięciodaniową reklamę, która mogłaby być opublikowana w przedwojennej gazecie i opisywałaby zalety wynalazku opatentowanego w Argentynie. W swojej reklamie musisz wykorzystać informacje z tekstu II. Reklamę należy poprzedzić tytułem, który musi zawierać opinię.

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

4. _____

_____

5. _____

_____

_____

TEKST III

Julian Tuwim

ABECADŁO

Abecadło z pieca spadło,
O ziemię się hukło,
Rozsypało się po kątach,
Strasznie się potłukło:
I – zgubiło kropeczkę,
H – złamało kładeczkę,
B – zbiło sobie brzuszki,
A – zwichnęło nóżki,
O – jak balon pękło,
aż się P przelekło.
T – daszek zgubiło,
L – do U wskoczyło,
S – się wyprostowało,
R – prawą nogę złamało,
W – stanęło do góry dnem
i udaje, że jest M.

ZADANIE 26

Podaj synonim rzeczownika rozpoczynającego wierszyk Tuwima. Wyjaśnij też, dlaczego wyrazy *głoska* i *litera* nie są synonimami.

synonim _____

wyjaśnienie _____

ZADANIE 27

Podaj synonim *zgłoski* oraz liczbę zgłosek w pierwszym wersie wierszyka.

synonim _____ liczba zgłosek _____

ZADANIE 28

Podaj jednym słowem, które stwierdzenie jest prawdziwe:

1. Zdanie *Strasznie się potłukło* jest urzeczowieniem bohatera wierszyka.
2. Zdanie *Strasznie się potłukło* jest ożywieniem bohatera wierszyka.

Prawdziwe jest stwierdzenie _____

ZADANIE 29

Napisz, co według Ciebie jest większym dramatem dla liter – zgubienie kropeczki czy zgubienie daszka. Swoją odpowiedź musisz uzasadnić.

ZADANIE 30

Napisz jednym zdaniem, co powstało w konsekwencji przemiany, jaką przeszło S po upadku z pieca.

ZADANIE 31

Napisz, jakie słowo powstałoby z wyrazu *wata*, gdyby W stanęło do góry dnem i udawało, że jest M.

ZADANIE 32

Wyjaśnij, ale dziecku dopiero rozpoczynającemu naukę w szkole podstawowej, co oznaczają pojęcia „kaligrafia” oraz „ortografia”.

kaligrafia _____

ortografia _____

TEKST IV

Prosiaczek podszedł trochę bliżej, by zobaczyć, co Kłapouchy robi. Przed nim, na ziemi, leżały trzy patyki, w które Kłapouchy się wpatrywał. Dwa z nich stykały się ze sobą w jednym końcu, a rozchodziły w drugim, a trzeci patyk leżał w poprzek na tamtych. [...]

– Czy wiesz, co to jest?

– Nie – rzekł Prosiaczek.

– To jest A.

– O – rzekł Prosiaczek.

– Nie O, tylko A – skarcił go Kłapouchy surowo. – Czy ty nie s ł y s z y s z? [...]

Krzyś powiedział, że to jest A i to jest A [...]. Czy wiesz, co znaczy A,

maleńki Prosiaczku? [...] Otóż A oznacza Naukę, oznacza Wykształcenie, oznacza wszystkie te rzeczy, o których ty, ani Puchatek, nie macie pojęcia. [...] Przychodzą tu rozmaici [...] i mówią „ha-ha”, ale czy ci ludzie wiedzą cokolwiek o A? Nic nie wiedzą. Dla nich to są po prostu trzy patyki. Lecz dla Wykształconych [...] jest to wielkie i wspaniałe A.

Fragment „Chatki Puchatka” A.A. Milne’go

ZADANIE 33

Podaj jednym słowem, jakiego materiału piśmienniczego użył Kłapouchy.

ZADANIE 34

Wyjaśnij, co oznacza słowo *skarcil*.

ZADANIE 35

Napisz, czy O w drugiej wypowiedzi Prosiaczka odnosi się, czy nie odnosi do litery. Swoją odpowiedź uzasadnij.

ZADANIE 36

Która informacja wyjaśniająca sens słowa *analfabeta* jest prawdziwa:

- a) człowiek, który zajmuje się poszukiwaniem analogii
- b) człowiek, który ma zbyt dużo betów
- c) człowiek, który jest alfą i omegą
- d) człowiek, który nie umie pisać i czytać

Zakreśl właściwą odpowiedź.

ZADANIE 37

Kłapouchy mówi, że A oznacza Naukę. Napisz jednym słowem, czego jest to nauka.

ZADANIE 38

Napisz pełnym zdaniem, dlaczego dla analfabety trzy patyki, którym przygląda się Prosiaczek, „to są po prostu trzy patyki”.

ZADANIE 39

Napisz jednym słowem, czym dla Wykształconych jest „wielkie i wspaniałe A”.

TEKST V

Artur Maria Swinarski

RAZ

Nauka poszła w las.
Ledwo minęła chwilka,
Nauka spotkała wilka.
Zawarczał wilk: „Ja cię zjem!”
I byłby zjadł, ale wtem
Przyszła puenta i zawczasu
Wywołała wilka z lasu.

ZADANIE 40

Oceń prawdziwość informacji, która brzmi: *Zdanie „Nauka poszła w las” ma charakter*

- a) *moralizatorski*
- b) *dydaktyczny*
- c) *metaforyczny*
- d) *specjalistyczny*

Zakreśl właściwą odpowiedź.

ZADANIE 41

Wyobraź sobie las, do którego lubiłaby chodzić sobie nauka i opisz go jak najdokładniej. Opis musi się składać z trzech zdań złożonych.

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

_____

